

Posudek oponentky diplomové práce

Autorka: Bc. Inesa Kotásková

Název práce: Geopolitické postavení Střední Ameriky: Analýza zájmů Číny v regionu

97 stran včetně příloh

Charakter tématu a vymezení práce

Autorka Inesa Kotásková se ve své práci věnuje relevantnímu tématu geopolitického postavení Střední Ameriky (SA) a zájmům čínské velmoci v této oblasti v období po ukončení studenoválečného konfliktu. Střední Amerika je bezpochyby pro Čínu, zejména z pohledu obchodu a investic, zajímavou oblastí. Zároveň je to i oblast, kde probíhá intenzivní souboj o politickou náklonost mezi ČLR a Tchaj-wanem. Není mi ale jasné, proč autorka hovoří hned na s. 1 o realizaci druhého průplavu ve středoamerické šíji, neboť tento „projekt“ (resp. existující zákon o výstavbě kanálu) je v tuto chvíli bez finančního krytí a je kompletně zablokovan. Sama autorka na s. 46 pak uvádí, že „skutečná realizace je stále otázkou“ a dále se k tématu vrací mj. na s. 67.

Cíle, resp. výzkumné otázky práce jsou vysvětleny na s. 2, autorka zde deklaruje snahu o vysvětlení geopolitického a ekonomického významu Střední Ameriky, druhý cíl a výzkumná otázka se pak soustředí na specifikaci zájmů („směry zájmů“) ČLR ve středoamerickém regionu. První cíl a navazující výzkumná otázka jsou postaveny zbytečně obecně bez konkrétní analytické ambice.

Metodologické zakotvení a práce se zdroji

Metodologii I. Kotásková věnuje velmi stručný odstavec (na s. 2), kde konstatuje, že práce je pojata jako jednopřípadová interpretativní studie a je využit empiricko-analytický přístup. Už z tohoto konstatování vyplývá nepříliš velká výzkumná ambice práce, což pak koresponduje i s absentující představou o výzkumném designu práce, kde mohla (resp. měla) autorka rozvinout ideu postupu své práce, včetně vysvětlení teoretického zázemí a jeho vazby na empirickou část.

Autorka nastřádala solidní zdrojovou základnu (anglicky i španělsky psanou; literaturu i internetové zdroje), se kterou dostatečně ve svém textu pracuje. V textu je optimálně využit poznámkový aparát. Práce je také vhodně doplněna seznamem použitých zkratk (některé vycházejí z anglicky psaných názvů, jiné z česky psaných názvů; Hrubý domácí produkt však jistě nebude zkracován jako DPH), seznamem tabulek a grafů a citační norma je (až na drobné výjimky např. s. 15) používána v souladu s interními pravidly, případně se autorka dobře vyrovnává se specifickými citačními situacemi (viz s. 19).

Struktura práce

Práce je členěna do tří hlavních kapitol, kdy na teoretickou první pasáž – dle logiky výzkumných otázek – navazuje kapitola o geopolitice Střední Ameriky a dále část o zájmech Číny v regionu SA. Úvod práce není úplně rozsáhlý (s. 1 až 4), což souvisí s tím, že zde některé standardní součásti zůstávají ve velmi stručné formě (metodologie, časové vymezení, jehož vysvětlení chybí zcela), případně úplně absentují (především ospravedlnění tématu, vysvětlení výzkumného postupu či volby teoretického/konceptuálního rámce apod.). Relativně podrobně, byť především v rovině popisu, nikoli v rovině klíčových argumentů práce, se autorka věnuje zdrojové základně k jednotlivým sub/tématům (s. 3 a 4). Dále v práci na s. 27 autorka vymezuje, jak pro účely své práce chápe pojem Střední Amerika. V první kapitole se I.

Kotásková věnuje klasickým geopolitickým teoriím s tím, že se chce soustředit primárně na roli Střední Ameriky v rámci těchto konceptů (viz kap. 1.3). Obecně se jedná o představení známých geopolitických přístupů, mezi ty méně citované teorie patří koncepce kulturních oblastí ve Střední Americe od Johna P. Augelliho (kap. 1.4).

Druhá kapitola (Geopolitika Střední Ameriky) zahrnuje několik subtémat, která jsou vesměs obecného a deskriptivního charakteru (geografie a přírodní podmínky, ekonomika, geostrategické umístění...), čímž I. Kotásková rezignuje na možnost analytického uchopení prvního stanoveného cíle, resp. výzkumné otázky. Nemyslím si, že by v diplomové práci měly být nutně základní informace o geografických či historických souvislostech vývoje Střední Ameriky. Je naprosto nadbytečné uvádět zde informace o lovcích před 13 tisíci lety, podrobnosti o předkoloniálním a koloniálním vývoji či o ložiscích zlata v Hondurasu v 16. století, pokud to neslouží k zodpovězení konkrétní hypotézy či výzkumné otázky. Bohužel ani další podkapitoly druhé části se nevymykají historizující deskripci. V rámci podkapitoly 2.6 (s. 47 až 49) se pak autorka pokouší o jakési shrnutí svého pozorování, které však zůstává na povrchu. V textu je dále zbytečně mnoho nejasných, zjednodušujících či zavádějících tvrzení. Co autorka míní městskými státy ve Střední Americe v době předkolumbovské, míní tím předkolumbovské kultury nejrozvinutějších civilizací Mezoameriky, jako byli například Olmékové, Aztékové a Mayové? (s. 25) Nerozumím zmínku o vývoji homo sapiens do příchodu Španělů, co se dělo pak? (s. 30) Nedomnívám se ani, že „v případě hranic jednotlivých států není zpravidla o čem diskutovat“ (s. 25), vždyť hraniční konflikty jsou nejčastější příčinou napětí mezi státy, a to zejména v Latinské (případně Střední) Americe.

Třetí kapitolu Zájmy Číny v regionu (s. 50 až 73) lze považovat rozhodně za zdařilejší a odborně ambicióznější než předchozí pasáž, byť stále textu jasně dominuje popisnost. Přivítala bych, kdyby autorka podrobněji vysvětlila a analyzovala obrat středoamerických států od spolupráce s Tchaj-wanem ve prospěch Číny (viz kapitola 3.2). V podkapitole 3.7 pak I. Kotásková popisně zhodnocuje ekonomický a geopolitický význam regionu pro Čínu. V závěru (s. 73 až 76) autorka shrnuje výsledky své práce a snaží se zodpovědět stanovené otázky a cíle práce.

Formální stránka

Po formální stránce je předložený text na dobré úrovni a nevykazuje zásadních pochybení. Gramatické, typografické či interpunkční chyby, případně nesprávné vazby/skloňování se v textu vyskytují výjimečně (např. s. 26, s. 66 „Asemblea“). Oceňuji solidní stylistické podání.

Závěrem

Předložená práce nastoluje bezpochyby zajímavé a relevantní téma, nicméně text se potýká s několika podstatnými problémy. Za prvé, jde o absenci metodologie a výzkumného plánu práce. Za druhé (a souvisí to s první poznámkou), v textu absentuje propracovaná argumentační a analytická linie, která by dokázala bryskně propojit konceptuální část s empirickou, v důsledku toho, je text popisem vzájemně propojených subtémat souvisejících s geopolitickou pozicí Střední Ameriky a vztahu s Čínou. Přestože k práci mám řadu připomínek, domnívám se, že I. Kotásková v textu projevila kontextuální znalosti zkoumaného regionu a předvedla dostatečné schopnosti při práci se zdroji a při odborném zpracování zvolené tematiky. Práci tedy s výše uvedenými výhradami doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové dne 15. 8. 2019.

Mgr. et Mgr. Pavlína Springerová, Ph.D.